

ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ У ДОСЛІДЖЕННЯХ ЛЕСІ САВЧЕНКО

Морозова Юлія Анатоліївна

*студентка 4 курсу спеціальності «Право»
Полтавський університет економіки і торгівлі
м. Полтава, Україна*

Солдатенко Оксана Володимирівна

*доктор юридичних наук, професор кафедри правознавства
Полтавський університет економіки і торгівлі
м. Полтава, Україна*

На сьогодні фінансова система України характеризується обмеженим обсягом власних ресурсів, що зумовлює необхідність у здійсненні контролю за використанням коштів Державного і місцевих бюджетів. Саме у дослідженнях української науковиці Лесі Савченко глибоко та всебічно проаналізовано існуючі підходи до визначення поняття фінансового контролю як інституту фінансового права та запропоновано методи його здійснення.

У своїй дисертації «Правові проблеми фінансового контролю в Україні» дослідниця сформулювала його визначення як «діяльність державних органів і недержавних організацій, наділених відповідними повноваженнями, що спрямована на забезпечення законності, фінансової дисципліни, раціональності в ході мобілізації, розподілу й використання фінансових ресурсів держави» [1, с. 28].

У законі України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» його визначено як повноваження органу державного фінансового контролю з перевірки діяльності суб'єктів господарювання незалежно від форм власності [2]. Це спонукає до висновку, що запропоноване Л. Савченко визначення є детальнішим, таким, що розкриває зміст і сутність фінансового контролю, як одного із засобів попередження фактів фінансових зловживань.

До основних принципів фінансового контролю дослідниця віднесла законність, гласність і плановість, а до спеціальних, які були закріплені ще в 1977 році Лімською декларацією керівних принципів контролю, прийнятої IX Конгресом Міжнародної організації вищих контрольних органів, – незалежність, об'єктивність, компетентність та гласність [3, с. 70].

Завданнями фінансового контролю, як зазначає Л. Савченко, є перевірка дотримання: законодавства з фінансових питань, строків і повноти обсягів надходжень коштів до відповідних фондів, попередження правопорушень у цій сфері тощо. Аналізуючи погляди інших науковців щодо функцій фінансового контролю, Л. Савченко запропоновано розподіляти, аналітичну, регулюючу, стабілізуючу, правоохоронну, попереджувальну та виховну [1, с. 37].

У своїх наукових працях дослідниця однією з перших визначила види фінансового контролю, де основним критерієм поділу, на її переконання, є суб'єкти фінансового контролю, відповідно за якими доцільно розмежовувати державний і недержавний контроль за фінансовими процесами.

Державний фінансовий контроль вважається способом реалізації фінансової політики держави. Головна мета такого фінансового контролю – виявлення наявних правопорушень у фінансовій сфері, оцінка законності та цільового використання державних коштів і державної власності, притягнення до відповідальності винних осіб та інформування громадськості про результати такої перевірки і вжиті заходи. Державний фінансовий контроль здійснюється органами державної влади й управління. У свою чергу, такий вид фінансового контролю поділяється на певні підвиди, залежно від правового статусу суб'єктів контролю та його можливих юридичних наслідків, а саме на: загальнодержавний (парламентський, інституційний, президентський, адміністративний) та відомчий (внутрішньовідомчий, внутрішньогосподарський).

Відмінності недержавного фінансового контролю полягають у його меті – захисті інтересів суб'єктів господарювання, зацікавлених у достовірних показниках обліку та звітності. Такий контроль здійснюють аудитори, аудиторські фірми, а також відповідні служби самих суб'єктів господарської діяльності [4, с. 98].

Ще однією підставою для класифікації фінансового контролю Л. Савченко визначено його форму залежно від часу здійснення контрольних дій: попередній, поточний та наступний.

Отже, дослідження Лесі Савченко можна вважати основоположним внеском у розвиток наукових підходів до визначення поняття фінансового контролю, його функцій та принципів. Саме нею систематизовано знання про фінансово-контрольні органи, надано практичні рекомендації щодо виконання ними своїх основних завдань. Із праць дослідниці можна зробити висновок: правові засади фінансового контролю – це самостійний інститут фінансового права, що характеризується складною і розгалуженою структурою, який належить до його загальної частини. Водночас вважаємо, що цей інститут потребує

подальших досліджень особливо у контексті євроінтеграційних процесів, які відбуваються у нашій державі.

Література:

1. Савченко Л. А. Правові проблеми фінансового контролю в Україні : дис. ... д-ра юрид. Наук : 12.00.07. Ірпінь, 2002. 391 с.
2. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні : Закон України від 26.01.1993 р. № 2939-ХІІ : станом на 30 черв. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12#Text> (дата звернення 19.10.2024).
3. Савченко Л. А. Правові основи фінансового контролю : навч. посіб. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 504 с.
4. Савченко Л. А. Види фінансового контролю: спроба класифікації. *Публічне право*. 2016. № 4 (24). С. 96–101.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-452-1-65>

ПРАВОВА РЕГЛАМЕНТАЦІЯ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДЛЯ РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

Оксютенко Костянтин Володимирович

докторант

Інститут держави і права імені В. М. Корецького

Національної академії наук України

м. Київ, Україна

В умовах тотальної цифровізації суспільних відносин окрему увагу привертають достатньо нові суспільні відносини, пов'язані із використанням технології штучного інтелекту.

Штучний інтелект визначають як організовану сукупність інформаційних технологій, із застосуванням якої можливо виконувати складні комплексні завдання шляхом використання системи наукових методів досліджень і алгоритмів обробки інформації, отриманої або самостійно створеної під час роботи, а також створювати та використовувати власні бази знань, моделі прийняття рішень, алгоритми роботи з інформацією та визначати способи досягнення поставлених завдань [1].

Інструменти технології штучного інтелекту вже активно застосовуються у різних сферах суспільного життя, включаючи сферу